EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 23ης Φεβρουαρίου 2010

σχετικά με τη σύσταση του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος και ανεξάρτητης στατιστικής αρχής

(CON/2010/17)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 12 Ιανουαρίου 2010 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νόμου σχετικά με το Ελληνικό Στατιστικό Σύστημα (ΕΛΣΣ) και τη σύσταση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑ) ως ανεξάρτητης αρχής - νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (εφεξής το «σχέδιο νόμου»). Η παρούσα γνώμη βασίζεται στο κείμενο του σχεδίου νόμου που η ΕΚΤ έλαβε την 12η Ιανουαρίου 2010[1].

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 2 παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[2], καθώς το σχέδιο νόμου αφορά εθνική κεντρική τράπεζα. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

Το σχέδιο νόμου σκοπεί κυρίως στη θεσμική αναβάθμιση του συστήματος παραγωγής των επίσημων στατιστικών στοιχείων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επαγγελματική ανεξαρτησία, η επιστημονική αμεροληψία και πληρότητα και η διοικητική αποτελεσματικότητα. Ο στόχος αυτός πρόκειται να επιτευχθεί με τη σύσταση του ΕΛΣΣ, το οποίο αποτελείται από την ΕΛΣΤΑ και από άλλους φορείς του

1 Σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙΙ του Οδηγού διαβούλευσης των εθνικών αρχών με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ο οποίος είναι διαθέσιμος στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ, www.ecb.europa.eu), «Η υποχρέωση διαβούλευσης με την ΕΚΤ στις περιπτώσεις τροποποιήσεων σχεδίων νομοθετικών διατάξεων που της έχουν ήδη υποβληθεί για διατύπωση γνώμης αφορά τροποποιήσεις ουσίας που επηρεάζουν τον πυρήνα των εν λόγω σχεδίων νομοθετικών διατάξεων. Είναι χρήσιμο να γίνει διάκριση μεταξύ δύο διαφορετικών περιπτώσεων. Η πρώτη αφορά τροποποιήσεις ουσίας που προτείνονται σε στάδιο κατά το οποίο η ΕΚΤ δεν έχει ακόμη εκδώσει τη γνώμη της. Στην περίπτωση αυτή η ΕΚΤ προσδοκά ότι η αιτούσα αρχή θα της υποβάλει το συντομότερο δυνατό τροποποιημένο σχέδιο της νομοθετικής διάταξης, έτσι ώστε να διατυπώσει τη γνώμη της με βάση το πιο πρόσφατο κείμενο. Η δεύτερη περίπτωση αφορά νέες διατάξεις ουσίας, οι οποίες προτείνονται μετά την έκδοση της γνώμης της ΕΚΤ. Στην τελευταία περίπτωση θα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη της ΕΚΤ για τις εν λόγω τροποποιήσεις. Εάν, πάντως, αυτές οι τροποποιήσεις ουσίας έχουν ως σκοπό να λάβουν υπόψη την άποψη που έχει εκφράσει η ΕΚΤ στη γνώμη της, δεν απαιτείται περαιτέρω διαβούλευση. Παρ'όλα αυτά, η ΕΚΤ θα επιθυμούσε να ενημερώνεται για τη συνέχεια που δίνεται στις γνώμες της και να λαμβάνει, για ενημερωτικούς σκοπούς, αναλυτικότερα στοιχεία όσον αφορά τέτοιου είδους τροποποιήσεις»).

2 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (εφεξής «λοιποί φορείς του ΕΛΣΣ») που έχουν την αρμοδιότητα ή την υποχρέωση συλλογής στοιχείων και παραγωγής των στατιστικών που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικών σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου η Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία υπόκειται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους, μετατρέπεται σε ανεξάρτητη διοικητική αρχή, την ΕΛΣΤΑ. Η ΕΛΣΤΑ θα λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και θα απολαύει θεσμικών εγγυήσεων απαραίτητων για την ανεξάρτητη λειτουργία της. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του κεφαλαίου Α του σχεδίου νόμου καθορίζονται οι κανόνες λειτουργίας του ΕΛΣΣ και ανατίθεται στην ΕΛΣΤΑ ο συντονισμός όλων των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι λοιποί φορείς του ΕΛΣΣ για την παραγωγή των επίσημων στατιστικών της χώρας, καθώς και η διαβίβασή τους στη Eurostat, λαμβανομένου υπόψη του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου της Ένωσης, και συγκεκριμένα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Συμβουλίου σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές[3] και του κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές[4]. Με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού συστήνεται επίσης το Συμβούλιο του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (εφεξής «ΣΥΕΛΣΣ») ως συμβουλευτικό όργανο της ΕΛΣΤΑ[5]. Στο κεφάλαιο Β του σχεδίου νόμου καθορίζονται η διάρθρωση και ο τρόπος λειτουργίας της ΕΛΣΤΑ[6].

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΚΤ χαιρετίζει το σκοπό του σχεδίου νόμου να βελτιώσει τη συλλογή, κατάρτιση και διάδοση των ευρωπαϊκών και εθνικών στατιστικών από το ΕΛΣΣ. Παράλληλα, η ΕΚΤ επιθυμεί να

---

3 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2009 σχετικά με τις ευρωπαϊκές στατιστικές και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1101/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαβίβαση στη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων πληροφοριών που καλύπτονται από το στατιστικό απόρρητο, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97 του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές και της απόφασης 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου για τη σύσταση επιτροπής του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 87 της 31.3.2009, σ. 164).

4 Ο κώδικας εγκρίθηκε από την Επιτροπή με τη σύστασή της τής 25ης Μαΐου 2005 σχετικά με την ανεξαρτησία, την ακεραιότητα και την υπευθυνότητα των εθνικών και κοινοτικών στατιστικών αρχών (COM(2005) 217 τελικό). Τα άρθρα 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 προβλέπουν ότι οι στατιστικές αρχές που καθορίζονται με το άρθρο 338 παράγραφος 2 της συνθήκης και με το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού, αντίστοιχα, τυγχάνουν περαιτέρω επεξεργασίας στον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, ο οποίος επανεξετάζεται και αναπροσαρμόζεται σε περίπτωση ανάγκης από την επιτροπή Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (επιτροπή ΕΣΣ). Ενώ ο κώδικας ορθής πρακτικής δεν αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, η εξουσία περαιτέρω επεξεργασίας των στατιστικών αρχών βάσει του εν λόγω κώδικα καθορίζεται σαφώς στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009.

5 Σύμφωνα με το άρθρο 3 του σχεδίου νόμου, στη σύνθεση του ΣΥΕΛΣΣ, το οποίο θα προεδρεύεται από τον πρόεδρο της ΕΛΣΤΑ (αντιπρόεδρός του θα είναι ο πρόεδρος του Σώματος Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων), θα περιλαμβάνεται και ένα μέλος οριζόμενο από την Τράπεζα της Ελλάδος. Το ΣΥΕΛΣΣ θα γνωμοδοτεί στην ΕΛΣΤΑ για: α) το Ελληνικό Στατιστικό Πρόγραμμα· β) τον Κανονισμό Στατιστικών Υποχρεώσεων· γ) τις προτεραιότητες του ΕΛΣΣ, με βάση τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, και τα μέτρα για τη μείωση του διοικητικού κόστους ανταπόκρισης των φορέων του ΕΛΣΣ· δ) τα θέματα που αφορούν την εξασφάλιση της αναγκαίας συνεκτικότητας κατά την παραγωγή των στατιστικών από τους φορείς του ΕΛΣΣ και την τήρηση των στατιστικών αρχών, καθώς και την περαιτέρω ανάπτυξη και διάχυση του κώδικα ορθής συμπεριφοράς σε όλους τους εν λόγω φορείς· ε) τα θέματα που αφορούν το στατιστικό απόρρητο· στ) τα θέματα μεθοδολογίας που προκύπτουν κατά την εκπόνηση και την εφαρμογή στατιστικών προγραμμάτων και ιδιαίτερα τα θέματα που αφορούν τις στατιστικές σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

6 Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4 του σχεδίου νόμου στην ΕΛΣΤΑ θα ανατεθεί η συστηματική παραγωγή επίσημων στατιστικών, καθώς και η διενέργεια επιστημονικών ερευνών και η κατάρτιση μελετών, οι οποίες: α) αφορούν όλους τους τομείς της δραστηριότητας του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα· β) υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών της Κυβέρνησης και των φορέων του δημοσίου· γ) υποβάλλονται σε διεθνείς φορείς σε εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Ελλάδας· και δ) αφορούν το γενικό κοινό ή κατηγορίες χρηστών στατιστικών στοιχείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

υπογραμμίσει ότι, ανεξάρτητα από το γενικό θεσμικό πλαίσιο, οι επιμέρους ρυθμίσεις ενός εθνικού στατιστικού συστήματος θα πρέπει να στοχεύουν στη θωράκιση της αξιοπιστίας και στη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας παραγωγής στατιστικών και να διασφαλίζουν την υψηλή ποιότητα των παρεχόμενων στατιστικών, με σκοπό ιδίως τη διαφύλαξη της αξιοπιστίας και της ορθής λειτουργίας της νομισματικής ένωσης. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων θα βασίζεται σε μια αποτελεσματική και ενεργή εφαρμογή των ρυθμίσεων που εισάγει το σχέδιο νόμου.

2.2 Σήμερα υπάρχουν δύο συμπληρωματικά πλαίσια παραγωγής ευρωπαϊκών στατιστικών, τα οποία προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2533/98[7]. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι η αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου λαμβάνει υπόψη τα εν λόγω συμπληρωματικά πλαίσια, αναφέροντας ρητά ότι οι διατάξεις του σχεδίου νόμου δεν θίγουν καθ' οιονδήποτε τρόπο το διακριτό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την ΕΚΤ με τη βοήθεια της Τράπεζας της Ελλάδος, στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της. Η ΕΚΤ συνιστά ένθερμα την προσθήκη ρητής διάταξης στο ίδιο το κείμενο του σχεδίου νόμου, κατά προτίμηση στο άρθρο 1 αυτού, που να αναφέρει ότι οι διατάξεις του σχεδίου νόμου ισχύουν με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Εξάλλου, η ΕΚΤ συνιστά ένθερμα να διευκρινιστεί στο σχέδιο νόμου ότι η Τράπεζα της Ελλάδος, ως μέλος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), έχει το καθήκον να συνεργάζεται με την ΕΚΤ και άλλες κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος σε θέματα στατιστικής και να καταρτίζει επίσημες στατιστικές. Μια τέτοια διευκρίνιση θα ήταν ευπρόσδεκτη στο μέτρο που η κατάρτιση ορισμένων επίσημων στατιστικών[8] στο πλαίσιο του ΕΛΣΣ[9] μπορεί να ανατίθεται και στην Τράπεζα της Ελλάδος.

2.3 Δεδομένων των συμπληρωματικών πλαισίων παραγωγής ευρωπαϊκών στατιστικών, σημειώνεται ακόμη ότι η διασφάλιση αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος, ως παραγωγού ευρωπαϊκών στατιστικών βάσει του κανονισμού (ΕΚ) 2533/98, και των φορέων του ΕΛΣΣ είναι πολύ σημαντική για τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας και, ιδίως, για την ποιότητα των στατιστικών. Η ΕΚΤ θα ετίθετο υπέρ της επισημοποίησης μιας τέτοιας συνεργασίας μέσω του σχεδίου νόμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο κρίνουν πρόσφορο οι οικείες εθνικές αρχές. Εξάλλου, για τους σκοπούς της συνεργασίας αυτής η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι ένα εθνικό στατιστικό σύστημα επιτρέπει τη διαβίβαση εμπιστευτικών δεδομένων σε μέλη του ΕΣΚΤ, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2533/98, τηρώντας ταυτόχρονα αυστηρά εχέγγυα εμπιστευτικότητας.

---

7 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2533/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με τη συλλογή στατιστικών πληροφοριών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 8).

8 Βλ. άρθρο 55Γ του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος.

9 Το άρθρο 1 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου ορίζει ότι οι φορείς του ΕΛΣΣ θα περιλαμβάνουν την ΕΛΣΤΑ και τους λοιπούς φορείς του ΕΛΣΣ, που έχουν την αρμοδιότητα ή την υποχρέωση συλλογής στοιχείων και θα περιλαμβάνονται στον κατάλογο των φορέων του ΕΛΣΣ σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 8 του σχεδίου νόμου. Παράλληλα, το άρθρο 10 παράγραφος 5 του σχεδίου νόμου αναφέρεται στον κατάλογο των «εθνικών αρχών» κατά την έννοια του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) 223/2009, ο οποίος περιλαμβάνει την Τράπεζα της Ελλάδος.

3. Καθήκοντα των φορέων του ΕΛΣΣ, στατιστικές αρχές και κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας

3.1 Με την επιφύλαξη των παραπάνω γενικών παρατηρήσεων η ΕΚΤ σημειώνει ότι, προκειμένου να διασφαλίζεται η ικανότητα των φορέων του ΕΛΣΣ να εκτελούν επαρκώς τα καθήκοντά τους, οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 1 του σχεδίου νόμου προβλέπουν την εφαρμογή των στατιστικών αρχών και των κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009. Αν και η ΕΚΤ επικροτεί την πρόθεση του Έλληνα νομοθέτη να βελτιστοποιήσει τη λειτουργία του σκοπούμενου εθνικού στατιστικού συστήματος, μεταξύ άλλων ευθυγραμμίζοντάς το με το πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες ειδικές παρατηρήσεις.

3.2 *Καθήκοντα των φορέων του ΕΛΣΣ*

Οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της ΕΛΣΤΑ και των λοιπών φορέων του ΕΛΣΣ μπορούν να διατυπωθούν σαφέστερα στο σχέδιο νόμου. Παραδείγματος χάριν, το άρθρο 1 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου ορίζει ότι φορείς του ΕΛΣΣ θα είναι η ΕΛΣΤΑ και οι λοιποί φορείς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των φορέων του ΕΛΣΣ που καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΛΣΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 8. Παράλληλα, το άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο β) του σχεδίου νόμου, ιδίως εάν αναγνωσθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο α) αυτού, φαίνεται να εξαιρεί την ΕΛΣΤΑ από το πεδίο του ορισμού των φορέων του ΕΛΣΣ, καθώς ορίζει ότι το Ελληνικό Στατιστικό Πρόγραμμα θα πραγματοποιείται με ενέργειες των φορέων του ΕΛΣΣ «ή της ΕΛΣΤΑ». Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω, η ΕΚΤ συνιστά τη χρήση συνεκτικής διατύπωσης σε σχέση με τις αρμοδιότητες που ανατίθενται στους φορείς του ΕΛΣΣ και τη σαφέστερη οριοθέτηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων, καθώς τούτο θα μπορούσε να συμβάλει στη διασφάλιση της απαιτούμενης ποιότητας των στατιστικών, όπως άλλωστε τονίζεται και στις επόμενες παραγράφους. Η ΕΚΤ σημειώνει επίσης ότι υπάρχουν περιθώρια ενίσχυσης της συνοχής όσον αφορά την ορολογία που χρησιμοποιείται στο σχέδιο νόμου[10].

3.3 *Ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑ*

3.3.1 Με το σχέδιο νόμου συστήνεται η ΕΛΣΤΑ ως ανεξάρτητη αρχή και διασφαλίζεται η συμμόρφωση των φορέων του ΕΛΣΣ με τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι, σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, η ΕΛΣΤΑ απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, καθώς δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα ή άλλη διοικητική αρχή, αλλά εποπτεύεται από τη Βουλή των Ελλήνων[11]. Στο μέτρο που δεν μπορούν να συναχθούν σαφώς από το σχέδιο νόμου

10 Βλ. π.χ. τους διαφορετικούς όρους που χρησιμοποιούνται εναλλακτικά στα άρθρα 6 παράγραφος 3 και 7 παράγραφος 1 του ελληνικού σχεδίου νόμου όσον αφορά την ταύτιση των υπόχρεων φορέων στο πλαίσιο του στατιστικού απορρήτου· οι εν λόγω όροι δεν συμφωνούν με τον όρο που εισάγεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 του σχεδίου νόμου για την ίδια έννοια.

11 Βλ. άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2 του σχεδίου νόμου.

το εννοιολογικό περιεχόμενο και το εύρος της εποπτείας, η ΕΚΤ θα επικροτούσε, προς διαφύλαξη της φύσης της ΕΛΣΤΑ ως ανεξάρτητης αρχής και προς αποφυγή τυχόν παρερμηνειών, τη χρήση της διατύπωσης «λογοδοτεί στη», αντί της διατύπωσης «εποπτεύεται από», στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου. Επίσης, η ΕΚΤ συνιστά να καθοριστεί στο άρθρο 9 του σχεδίου νόμου ο τρόπος με τον οποίο θα ασκείται η ως άνω λογοδοσία έναντι της Βουλής των Ελλήνων.

3.3.2 Η ΕΛΣΤΑ θα διοικείται από τον πρόεδρό της και το διοικητικό συμβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 12 του σχεδίου νόμου η σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΛΣΤΑ περιλαμβάνει επτά μέλη διοριζόμενα από τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων για τετραετή θητεία ανανεώσιμη μία φορά. Το διοικητικό συμβούλιο θα περιλαμβάνει: i) τον πρόεδρο της ΕΛΣΤΑ ως πρόεδρο, ο οποίος θα επιλέγεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, ii) τέσσερα μέλη, περιλαμβανομένου του αντιπροέδρου, που επίσης θα επιλέγονται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, iii) έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών που θα ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών και iv) ένα μέλος που θα ορίζεται από το Σύλλογο των Εργαζομένων στην ΕΛΣΤΑ. Προς περαιτέρω ενίσχυση της ανεξαρτησίας της ΕΛΣΤΑ, η ΕΚΤ συνιστά το διορισμό του προέδρου και των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΛΣΤΑ για μεγαλύτερη θητεία, καθώς και κλιμάκωση της θητείας διαφόρων μελών του διοικητικού συμβουλίου, ενόψει της διασφάλισης συνέχειας στη χάραξη πολιτικής. Επιπλέον, η χρήση του όρου «εκπρόσωπος» σε σχέση με το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών φαίνεται να μη συνάδει προς το άρθρο 15 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου για τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας της ΕΛΣΤΑ, σύμφωνα με το οποίο ο πρόεδρος και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΛΣΤΑ απολαύουν προσωπικής ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους. Ακόμη, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, ο πρόεδρος της ΕΛΣΤΑ τελεί υποχρεωτικά σε καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στην ΕΛΣΤΑ, ενώ τα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν επιτρέπεται να ασκούν οποιοδήποτε έμμισθο ή άμισθο δημόσιο λειτούργημα ή κάθε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, επιχειρηματική ή μη, που δεν συμβιβάζονται με την ιδιότητα και τα καθήκοντά τους ως μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΛΣΤΑ. Η ΕΚΤ επικροτεί τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας που εισάγει το άρθρο 15, αλλά είναι της άποψης ότι το σχέδιο νόμου παρέχει ευρύ περιθώριο εκτίμησης ως προς τις κατηγορίες δραστηριοτήτων που μπορούν να θεωρούνται ασυμβίβαστες με την ιδιότητα και τα καθήκοντα των εν λόγω προσώπων[12] και συνιστά να τελεί και ο αντιπρόεδρος της ΕΛΣΤΑ σε καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στην ΕΛΣΤΑ. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου ο πρόεδρος και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δύνανται να παυθούν με απόφαση του οργάνου που τους διόρισε για σπουδαίο λόγο που αφορά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή για αδυναμία άσκησης των καθηκόντων τους λόγω νόσου ή αναπηρίας. Η ΕΚΤ συνιστά την περαιτέρω εξειδίκευση της έννοιας του σπουδαίου λόγου στο σχέδιο νόμου.

12 Η αιτιολογική έκθεση αναφέρει ότι η εν λόγω διάταξη στόχο έχει να αποτρέψει περιπτώσεις π.χ. μελών του διοικητικού συμβουλίου απασχολούμενων σε εταιρείες δημοσκοπήσεων και διεξαγωγής ερευνών. Πάντως, η τρέχουσα διατύπωση του σχεδίου νόμου παραμένει ασαφής ως προς την έκταση των δραστηριοτήτων.

3.3.3 Το άρθρο 16 του σχεδίου νόμου προβλέπει πολλαπλές πηγές εισοδήματος για την ΕΛΣΤΑ, συμπεριλαμβανομένων κονδυλίων της Ένωσης, καθώς και δημόσιων και ιδιωτικών κονδυλίων[13]. Το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου για την παραγωγή στατιστικών ορίζει ότι η παραγωγή των απαιτούμενων στατιστικών σταθμίζεται έναντι της διαθεσιμότητας σε ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να καθίστανται ανά πάσα στιγμή διαθέσιμοι επαρκείς πόροι για την προσήκουσα εκπλήρωση των καθηκόντων της ΕΛΣΤΑ σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την Ένωση. Εν προκειμένω η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στην ανάγκη διασφάλισης της επάρκειας τακτικών και ασφαλών πόρων. Η ανάγκη διασφάλισης της διαθεσιμότητας πόρων τονίζεται και στον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές, ο οποίος ορίζει ότι το προσωπικό και οι δημοσιονομικοί και μηχανοργανωτικοί πόροι θα πρέπει να επαρκούν, τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα, για την ικανοποίηση των αναγκών σε ευρωπαϊκές στατιστικές.

3.4 *Ποιότητα και απόρρητο των στατιστικών βάσει του ΕΛΣΣ*

3.4.1 Το άρθρο 5 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου ορίζει ότι για την κατοχύρωση της ποιότητας των αποτελεσμάτων του ΕΛΣΣ οι στατιστικές των φορέων του αναπτύσσονται, παράγονται και διαδίδονται βάσει ομοιόμορφων προτύπων και εναρμονισμένων μεθόδων, με την εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης του άρθρου 1 παράγραφος 5 του σχεδίου νόμου, το οποίο με τη σειρά του παραπέμπει στα πρότυπα αναφοράς ποιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009. Η ΕΚΤ εξαίρει τη σημασία της παραγωγής στατιστικών υψηλής ποιότητας, υποδεικνύοντας ότι η διαδικασία «πιστοποίησης», η οποία αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 6 και στο άρθρο 10 παράγραφος 9 του σχεδίου νόμου και η οποία θα καθοριστεί λεπτομερώς στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΕΛΣΤΑ, θα πρέπει να επιτρέπει την εξέλεγξη των στοιχείων με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών. Ενόψει των παραπάνω η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στην ανάγκη παροχής από τους φορείς του ΕΛΣΣ στην ΕΛΣΤΑ, το ταχύτερο δυνατό, όλων των συναφών στατιστικών πληροφοριών που απαιτούνται για τους σκοπούς της εξέλεγξης των στοιχείων. Από την άποψη αυτή και προκειμένου να παρασχεθεί ένα πρακτικό εχέγγυο για τη διασφάλιση της τήρησης των προαναφερθεισών αρχών και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιότητας, η ΕΚΤ προτείνει, με την επιφύλαξη του άρθρου 5 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου, κάθε φορέας του ΕΛΣΣ να υποβάλλει στην ΕΛΣΤΑ έκθεση για την ποιότητα τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Στο ελάχιστο περιεχόμενο των εν λόγω εκθέσεων για την ποιότητα θα πρέπει να περιλαμβάνεται η πληρότητα των στοιχείων, η συμφωνία τους με τους οικείους ορισμούς ή/και λογιστικούς κανόνες, η εσωτερική τους συνοχή, η επικαιρότητα και η αξιοπιστία τους. Οι φορείς του ΕΛΣΣ θα πρέπει επίσης να τεκμηριώνουν δεόντως κάθε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υπόχρεων φορέων με την υποχρέωσή τους να παρέχουν τα απαιτούμενα στοιχεία, καθώς και τυχόν μείζονες αναθεωρήσεις στοιχείων. Ακόμη, θα πρέπει να παρέχουν στην ΕΛΣΤΑ λεπτομερή κατάλογο των μεθόδων, διαδικασιών και πηγών που

13 Π.χ. κονδύλια κρατικού προϋπολογισμού, διαχείριση της περιουσίας της ΕΛΣΤΑ, διάθεση στατιστικών προϊόντων της σε τρίτους έναντι τιμήματος, επιχορηγήσεις, δωρεές και λοιπές εισφορές από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, διοικητικά πρόστιμα κ.λπ.

χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των στοιχείων και την παραγωγή των στατιστικών. Εξάλλου, η ΕΚΤ θα χαιρέτιζε την προσθήκη διευκρίνισης στο σχέδιο νόμου όσον αφορά τα δικαιώματα πρόσβασης που προβλέπονται στην πρώτη πρόταση του άρθρου 2 παράγραφος 3 αυτού. Συγκεκριμένα, τα δικαιώματα πρόσβασης της ΕΛΣΤΑ δεν θα πρέπει να περιορίζονται σε στατιστικά στοιχεία, όπως συνάγεται βάσει της τρέχουσας διατύπωσης, αλλά η ΕΛΣΤΑ θα πρέπει να διαθέτει πρόσβαση και σε πρωτογενείς πληροφορίες.

3.4.2 Όσον αφορά το απόρρητο των στατιστικών στοιχείων η ΕΚΤ σημειώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου, οι φορείς του ΕΛΣΣ μπορούν να αρνηθούν τη διαβίβαση απόρρητων στοιχείων σε περίπτωση που αυτά αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Η εν λόγω διάταξη δεν είναι σύμφωνη με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 223/2009 και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 479/2009 του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2009 για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας[14]. Ενόψει τούτου θα πρέπει να θεσπιστούν ρυθμίσεις που να επιτρέπουν την προσήκουσα καταγραφή στους εθνικούς λογαριασμούς όλων των κρατικών δαπανών, περιλαμβανομένων των αμυντικών, χωρίς να διακυβεύεται το απόρρητο κρατικών πληροφοριών.

4. Χρήση στατιστικών για διοικητικούς σκοπούς

4.1 Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η άριστη ποιότητα των στατιστικών που χρησιμοποιούνται για διοικητικούς σκοπούς, όπως οι στατιστικές του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) και της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ). Μάλιστα, η αξιοπιστία της δημοσιονομικής εποπτείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, σε τελική ανάλυση, όπως προαναφέρθηκε, η αξιοπιστία και η ορθή λειτουργία της νομισματικής ένωσης, εξαρτώνται από την αξιόπιστη και έγκαιρη κατάρτιση στατιστικών ΔΥΕ ανεξάρτητα από τις πολιτικές μεταβολές. Αν και το σχέδιο νόμου αποσκοπεί στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της ΕΛΣΤΑ, η ανεξαρτησία των λοιπών φορέων του ΕΛΣΣ δεν διασφαλίζεται βάσει του εν λόγω σχεδίου νόμου. Όντως, η τρέχουσα διατύπωση του άρθρου 2 παράγραφος 3 του σχεδίου νόμου φαίνεται να επιτρέπει στην πράξη την ανάθεση της κατάρτισης στατιστικών ΔΥΕ σε έναν ή περισσότερους από τους εν λόγω φορείς του ΕΛΣΣ, του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα. Πάντως, η ΕΚΤ συνιστά να προβλεφθεί ρητά στο σχέδιο νόμου ότι αρμόδια για την κατάρτιση στατιστικών ΔΥΕ είναι η ΕΛΣΤΑ και ότι οι

14 ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 1. Το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 479/2009 ορίζει ότι «Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή (Eurostat), το συντομότερο δυνατό, τις στατιστικές πληροφορίες που απαιτούνται για τις ανάγκες της αξιολόγησης της ποιότητας των στοιχείων, με την επιφύλαξη των διατάξεων για το στατιστικό απόρρητο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 322/97». Το άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, ο οποίος αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 322/97, ορίζει ότι η διαβίβαση απόρρητων στοιχείων από μία αρχή του ΕΣΣ, όπως εμφαίνεται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009, που συνέλεξε τα στοιχεία, προς άλλη αρχή του ΕΣΣ επιτρέπεται με την προϋπόθεση ότι η εν λόγω διαβίβαση είναι αναγκαία για την αποτελεσματική ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διάδοση ευρωπαϊκών στατιστικών, ενώ το άρθρο 21 παράγραφος 4 ορίζει περαιτέρω ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση εθνικών κανόνων απορρήτου για να αποτραπεί η διαβίβαση απόρρητων στοιχείων, αν πράξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου κατά το άρθρο 294 της συνθήκης προβλέπει τη διαβίβαση τέτοιων στοιχείων. Το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 479/2009 αποτελεί τέτοιου είδους διάταξη για τη διαβίβαση εμπιστευτικών πληροφοριών για τους σκοπούς αξιολόγησης και βελτίωσης της ποιότητας.

λοιποί φορείς του ΕΛΣΣ θα πρέπει να παρέχουν στην ΕΛΣΤΑ τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την κατάρτιση των εν λόγω στατιστικών.

4.2 Επίσης, η ΕΚΤ συνιστά οι λοιποί φορείς του ΕΛΣΣ να παρέχουν στην ΕΛΣΤΑ το ταχύτερο δυνατό όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την επαλήθευση της ευλογοφάνειας των απαιτούμενων στοιχείων που προορίζονται για τις στατιστικές ΔΥΕ. Η επαλήθευση αυτή θα πρέπει να διενεργείται με σύγκριση των εν λόγω στοιχείων με τα στατιστικά στοιχεία του νομισματικού και χρηματοπιστωτικού τομέα που συλλέγει η Τράπεζα της Ελλάδος. Η ποιότητα των απαιτούμενων στοιχείων θα βελτιωνόταν και με τη σύσταση ανεξάρτητης υπηρεσίας προϋπολογισμού, η οποία θα παρακολουθούσε την εκτέλεσή του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο επικαιροποιημένο ελληνικό πρόγραμμα σταθερότητας και ανάπτυξης[15]. Η ΕΚΤ συνιστά την κατάρτιση μνημονίου συνεργασίας από την ΕΛΣΤΑ, την Τράπεζα της Ελλάδος και τους λοιπούς φορείς του ΕΛΣΣ, προκειμένου να καθοριστούν οι διάφορες αρμοδιότητές τους στο πεδίο των στατιστικών ΔΥΕ.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 23 Φεβρουαρίου 2010.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET

15 Βλ. παράρτημα Δ' του επικαιροποιημένου ελληνικού προγράμματος σταθερότητας και ανάπτυξης (Ιανουάριος 2010), το οποίο είναι διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομικών (www.mnec.gr).